

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ  
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Інтернаціоналізація вищої освіти України  
в умовах полікультурного світового простору:  
стан, проблеми, перспективи**

МАТЕРІАЛИ ПІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Маріуполь, 18-19 квітня 2018 року)



МАРІУПОЛЬ  
МДУ  
2018

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

**Відповідальні редактори:** д.ф-м.н., проф. **М. Стріха**; чл.-кор. НАПН України, д.пед.н., проф. **О. Топузов**; **І. Стокоз**; чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. **К. Балабанов**

**Члени редколегії:** проф. **Х. Бакірдіз**; акад. НАН України, чл.-кор. НАПН України, д.соціол.н., проф. **В. Бакіров**; д.філол.н., проф. **О. Бондарева**; д.е.н., проф. **О. Булатова**; проф. **К. Іллюмінаті Поркарі**; проф. **В. Карайоргіс**; д.політ.н., проф. **С. Корнеа**; **О. Кочурін**; д.філос.н., с.н.с. **С. Курбатов**; акад. НАПН України, д.е.н., проф. **А. Мазаракі**; **Н. Оксенчук**; д.політ.н., проф. **І. Оніщенко**; д.філол.н., проф. **О. Павленко**; чл.-кор. НАПН України, д.філос.н., проф. **П. Саух**; к.ю.н. **М. Семенишин**; к.політ.н., проф. **М. Трофименко**; д.соціол.н., проф. **С. Щудло**.

Рекомендовано до друку Вченою радою  
Маріупольського державного університету  
(протокол № 9 від 28.03.2018)

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи : матер. II міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 18-19 квітня 2018 р. – Маріуполь : МДУ, 2018. – 646 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи», які різнобічно висвітлюють питання інтернаціоналізації вищої освіти; розглядаються фактори, що впливають на створення нових можливостей і підвищення доступності вищої освіти та забезпечення її якості; окремо приділено увагу проблемам нормативно-правового забезпечення розвитку міжнародного співробітництва в сфері вищої освіти України, академічній мобільності, розвитку лідерського потенціалу університетів і конкурентоспроможності сучасних вишів в умовах глобалізації; розглядаються проблеми підготовки вчителя Нової української школи. Видання адресоване науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти.

**Корнеа С., Мандажи Е.**  
**ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ РЕАЛІЗАЦІЮ ЄВРОПЕЙСЬКИХ**  
**ПРОЕКТІВ: ДОСВІД КАГУЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. БОГДАНА**  
**ПЕТРИЧЕЙКУ ХАШДЕУ**

У Республіці Молдова відбувається процес модернізації системи вищої освіти. Одним із найважливіх аспектів модернізації є інтернаціоналізація навчального процесу. Для досягнення цієї мети університети Молдови, в залежності від їх інституційних особливостей, розробили власні стратегії інтернаціоналізації вищої освіти. У статті наведено досвід Кагульського державного університету «Богдан Петричеську Хасдеу» щодо впровадження інтернаціоналізації, який може бути корисним для інших закладів вищої освіти, що орієнтовані на задоволення потреб ринку праці в регіоні з певною специфікою.

**Ключові слова:** інтернаціоналізація, регіональний університет, проект, освіта.

УДК 930:94(477) «1953/1964»

**Коробка В. М., Коробка Ю. В.**

**ЗДОБУТКИ ЗАХІДНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ В КОНТЕКСТІ**  
**ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

*Західні дослідники економічної політики М.С. Хрущова від самого початку помітили прагнення поставити трудівників аграрного сектору в повну залежність від влади шляхом обмеження особистого підсобного господарства. Причину малої дієвості, а в багатьох випадках випадків і руйнівності наслідків перетворень лідера «відлиги», зарубіжна гуманітаристика вбачала не в його особистих, необігрунтованих рішеннях і промахах, а в їх адміністративному і неринковому характері.*

**Ключові слова:** західна історіографія, особисті підсобні господарства, селянство, М. С. Хрущов.

Інтернаціоналізація вищої освіти зумовлює опанування здобутків західної гуманітаристики. Значення досліджень західних науковців щодо становища аграрного сектору економіки СРСР у зазначений період полягає в тому, що вони давали зарубіжному читачеві багато в чому об'єктивну інформацію про економічну політику КПРС, висвітлюючи її реальні підсумки. Їх в цілому реалістичні оцінки результатів аграрного курсу в багатьох випадках відрізнялись від міркувань вітчизняної історіографії кінця 1950-х – середини 1980-х рр.

У відлиговий період радянська керівна верхівка балансувала між відданістю марксистському догмату про перевагу громадського виробництва над одноосібним і реаліями суспільного життя, що вимагали нагального покращення народного добробуту. Це визначало й дослідницькі позиції та підходи до суспільствознавчого аналізу проблеми.

Одним із радянських засобів виправдання того чи іншого зигзагу державної політики був ритуал використання, доречно або ні, заповітної ленінської риторики. Так, М. Хрущов цитував висловлювання В. Леніна і для того, щоб виправдати політику обмеження ОПГ після 1958 р. [1]. Одним із них було роз'яснення засновника більшовизму в лютому 1919 р. ст.46 закону РСФРР «Про соціалістичний землеустрій та про заходи переходу до соціалістичного землеробства» незадоволеним сільськогосподарським робітникам Петроградської губернії, причому в законі категорично заперечувалося право робітників та службовців радгоспів мати худобу, птицю та городи [2]. Звичайно ж, М. Хрущов не зважав на те, що ленінські міркування були сформульовані під час воєнно-комуністичного експерименту, від якого сам В. Ленін згодом відмовився.

Негаразди хрущовських експериментів з особистими підсобними господарствами (ОПГ) були помічені за кордоном. Про це, наприклад, українській діаспорній громадськості сигналізував економіст-емігрант М. Величківський, який, спираючись на доступні радянські компартійні та державні документи, статистику, а також повідомлення газет, зазначав про примусовість скорочення присадибної ділянки та колективізацію худоби колгоспника. Науковець убачав у новому виверті аграрної політики СРСР прагнення влади цілковито підпорядкувати селянина громадському колгоспному виробництву. Прогноз М. Величківського був таким – колгосп із його низькою продуктивністю не зможе компенсувати колгоспникові ті продукти й у такій кількості, що він одержував зі своєї присадибної ділянки [3].

Британський спеціаліст у галузі аналізу радянської економіки А. Ноув зазначав, що у часи Й. Сталіна державні заготівлі аграрної продукції розглядалися як важкий натуральний податок, а селяни, в основному, жили на прибуток з ОПГ, віддаючи колгоспу лише частину робочого часу. Тому той факт, що на доходи від громадського господарства не можна було прожити, не мав катастрофічних наслідків. За М. Хрущова склалася інша ситуація. Влада вжила заходів зі збільшення виробництва сільськогосподарської продукції, особливо м'яса і молока, від чого різко зросли витрати праці у громадському секторі. Це створило ситуацію, за якої умови та оплата праці в колгоспах і радгоспах не могли бути адекватними, відтак не відігравали стимулюючої ролі в розбудові сільського господарства [4].

Вади запровадження необґрунтованих обмежень на особисте підсобне господарство колгоспників і робітників радгоспів викривалися й з іншого боку. Французький історик і советолог Н. Верт кампанію проти присадибних підсобних господарств розглядав у річці загального курсу на швидке отримання з найменшими затратами істотних результатів. Головний метод її здійснення, підкреслював дослідник, – тиск на місцевих партійних працівників і голів колгоспів, що, в свою чергу, чинили насильство над колгоспниками. Бо, мовляв, індивідуальне господарство – «приватновласницький пережиток» [5].

Італійський історик Дж. Боффа звертає увагу на те, що стримування М. Хрущовим приватної діяльності селян, знищувало позитивний ефект найпопулярнішої реформи 1953 р., а також викликало незадоволення селян і робітників [6]. На думку англійського історика-економіста Р. Мантінга, «наступ Хрущова на приватний сектор... був найсерйознішою помилкою його сільськогосподарської політики» [7].

Таким чином, західна гуманітаристика звернула увагу на хибність хрущовських експериментів з ОПГ від самого початку їх запровадження. Зарубіжні дослідники відносили обмеження особистого підсобного господарства до виявів системної вади аграрного ладу СРСР, що мав неринковий характер. Відзначаючи непослідовність хрущовської аграрної політики, західні науковці помітили зниження стимулів підйому сільського господарства. Здобутки зарубіжної гуманітаристики посприяли вивільненню суспільствознавців на пострадянському просторі від узвичаєних радянських шаблонів і кліше.

#### Список використаної літератури

1. Хрущёв Н. С. Против благодущия, самоуспокоенности и зазнайства первыми успехами в развитии сельского хозяйства: зап. в Президиум ЦК КПСС 29.10.1960 г. *Хрущёв Н. С. Строительство коммунизма в СССР и развитие сельского хозяйства*. М., 1963. Т.4. С. 177; Хрущёв Н. С. О некоторых вопросах подъема экономики отстающих колхозов и совхозов: Зап. в Президиум ЦК КПСС, 31.07.1963 г. *Хрущёв Н. С. Строительство коммунизма*. 1964. Т. 8. С. 74–75.
2. Заседание I съезда сельскохозяйственных рабочих Петроградской губернии 13 марта 1919 г. *Ленин В.И. Полное собрание сочинений*. М., 1963. Т. 38. С. 28.
3. Величківський М. Ліквідація селянського присадибного господарства за комуністичної системи як засіб закріпачення селянства. Нью-Йорк, .1958. С.15–19.
4. Дроздов В. В. Современная зарубежная историография экономической политики СССР в 1946–1985 гг. : дисс. ... д-ра эконом. наук : 08.00.02 ; 08.00.03. М., 1998. С. 144–145.
5. Верт Н. Історія Радянської держави. 1900 – 1991 : навч. посіб. Рівне, 2001. С. 168
6. Боффа Дж. История Советского Союза : в 2 т. М., 1994. Т.2 : От Отечественной войны до положения второй мировой державы. Сталин и Хрущёв. 1941–1964 гг. С. 492.
7. Munting R. The economic development of the USSR. London, 1982. P. 149.

V. Korobka, Yu. Korobka

#### WESTERN HISTORIOGRAPHY OF THE LIMITATIONS ON INDIVIDUAL FARMSTEADS IN THE PERIOD OF KHRUSHCHEV'S "WARMING"

From the very beginning, western researchers of Khrushchev's economic policy found in the strategies chosen to administer individual farmsteads the state power's aspiration to make kolkhoz members and other employees involved in the agrarian sector totally dependent. According to foreign scholars, it was the totalitarian anti-market approach – not the leader's deliberate decisions and faults – that caused inefficiency and sometimes even destructive consequences of the reforms.

**Keywords:** western historiography, personal auxiliary farming, peasantry, N. Khrushchev.

УДК 378.658.5 (458)

S. Kuzmina, T. Glazunova

#### GLOBALIZATION AND INTERNATIONALIZATION IN EDUCATION: PROS AND CONS

*The article deals with the issues of globalization and internationalization in education, their positive and negative impact. It considers educational integration as a process that provides a great many opportunities for educational and cultural exchange, while simultaneously influencing the authenticity and uniqueness of national schools. Experience of international collaboration of Mykhailo Kotsiubynsky Vinnytsia State Pedagogical University with educational establishments of the USA, Japan, Poland, Germany as well as the British Council is being dwelt upon.*

**Keywords:** globalization, internationalization, education, cultural exchange, international communication, international partnership

Internationalization of education is ~~the~~ the process of integrating an international, intercultural and global dimension into goals, teaching research and service function of a university" [1]. It is also ~~the~~ the process of integrating the institution and its key stakeholders – its students, faculty, and staff – into a globalizing world" [2], aiming at making the information about the educational systems, methodologies, pedagogical practices and applied tools available, comprehensible, and approachable for research worldwide